

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. gruodžio 21 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Konvencija, apibrėžianti Europos mokyklų statutą – 27 straipsnio 2 dalis – Europos mokyklų bendrosios taisyklės – 62, 66 ir 67 straipsniai – Klasės tarybos sprendimo neperkelti mokinio į vidurinio ugdymo pakopos aukštesnę klasę ginčijimas – Nacionalinių teismų jurisdikcijos nebuvimas – Europos mokyklų Skundų tarybos išimtinė jurisdikcija – Veiksminga teisminė gynyba“

Byloje C-431/22

dėl *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas, Italija) 2022 m. birželio 6 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. birželio 28 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Scuola europea di Varese

prieš

PD, vykdančių NG tėvų pareigas,

LC, vykdančią NG tėvų pareigas,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkė A. Prechal (pranešėja), teisėjai F. Biltgen, N. Wahl, J. Passer ir M. L. Arastey Sahún,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorius I. Illéssy, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2023 m. gegužės 4 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Scuola europea di Varese*, atstovaujamos *avvocati* A. De Peri Lozito, R. Invernizzi ir M. Luciani,
- PD ir LC, atstovaujamų *avvocati* M. L. De Margheriti ir R. Massaro,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Bruti Liberati, I. Melo Sampaio, A. Spina ir L. Vernier,

* Proceso kalba: italų.

susipažinęs su 2023 m. liepos 13 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1994 m. birželio 21 d. Liuksemburge tarp valstybių narių ir Europos Bendrijų sudarytos Konvencijos, apibrėžiančios Europos mokyklų statutą (OL L 212, 1994, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 16 sk., 1 t., p. 16; toliau – EMSK), 27 straipsnio 2 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Scuola europea di Varese* (Varezės Europos mokykla, Italija) ginčą su PD ir LC, vykdančiais savo nepilnamečio sūnaus NG tėvų pareigas, dėl Italijos teismų jurisdikcijos nagrinėti skundą, kuriuo prašoma panaikinti klasės tarybos sprendimą neperkelti NG, tos mokyklos vidurinio ugdymo pakopos penktos klasės mokinio, į aukštesnę klasę.

Teisinis pagrindas

Vienos konvencija

- 3 Pagal 1969 m. gegužės 23 d. Vienos konvencijos dėl tarptautinių sutarčių teisės (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 1155 t., p. 331, toliau – Vienos konvencija) 1 straipsnį „Konvencijos taikymo sritis“ ši konvencija „taikoma valstybių sutartims“.
- 4 Konvencijos 3 straipsnyje „Tarptautiniai susitarimai, kuriems ši Konvencija netaikoma“ nustatyta:
„Tai, kad ši Konvencija netaikoma tarptautiniams susitarimams, sudarytiems tarp valstybių ir kitų tarptautinės teisės subjektų arba tik tarp kitų tarptautinės teisės subjektų, taip pat ne raštu sudarytiems tarptautiniams susitarimams, nekeičia:
<...>
b) šioje Konvencijoje įtvirtintų normų taikymo jiems, jei šios normos jiems būtų taikomos pagal tarptautinę teisę ir be šios Konvencijos;
<...>“
- 5 Vienos konvencijos 31 straipsnyje „Bendra aiškinimo taisyklė“ nustatyta:
„1. Sutartis aiškinama laikantis geros valios principų, atsižvelgiant į joje vartojamų sąvokų įprastinę reikšmę sutarties kontekste ir <...> į sutarties objektą bei jos tikslą.
<...>
3. Be sutarties konteksto, dar atsižvelgiama į:
a) visus vėlesnius susitarimus, tos sutarties šalių sudarytus dėl jos aiškinimo ar jos nuostatų taikymo;

- b) visą vėlesnę tos sutarties taikymo praktiką, kuri išreiškia tos sutarties šalių sutarimą dėl sutarties aiškinimo;
- c) visas šalių tarpusavio santykiams taikytinas atitinkamas tarptautinės teisės normas.

<...>“

EMSK

- 6 Europos mokyklos įsteigtos dviem aktais: 1957 m. balandžio 12 d. Liuksemburge pasirašytu Europos mokyklos statutu (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 443 t., p. 129) ir 1962 m. balandžio 13 d. Liuksemburge pasirašytu Protokolu dėl pagal Europos mokyklos statutą įsteigtų Europos mokyklų įkūrimo (*Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys*, 752 t., p. 267). Šie aktai pakeisti EMSK, kuri įsigaliojo 2002 m. spalio 1 d.
- 7 1994 m. birželio 17 d. Tarybos sprendimo 94/557/EB, Euratomas, įgaliojančio Europos bendriją ir Europos atominės energijos bendriją pasirašyti ir sudaryti Konvenciją, apibrėžiančią Europos mokyklų statutą (OL L 212, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 16 sk., 1 t., p. 14), trečioje ir ketvirtoje konstatuojamosiose dalyse ir 1994 m. birželio 17 d. Komisijos sprendimo 94/558/EAPB dėl Europos mokyklų statutą apibrėžiančios konvencijos sudarymo (OL L 212, 1994, p. 15; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 16 sk., 1 t., p. 29) trečioje ir ketvirtoje konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„kadangi Bendrijų dalyvavimas įgyvendinant [EMSK] yra būtinas [Bendrijų] tiksl[ams pasiek[ti];

kadangi [Bendrijos] dalyvaus [EMSK] įgyvendinimo procese pasinaudodam[os] savo galiomis, kurias suteikia [EMSK] nustatytos taisyklės bei kiti teisės akt[ai], kurie [EMSK] numatytais sąlygomis bus priimti ateityje“.

- 8 EMSK pirma–ketvirta konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„atsižvelgdamos į tai, kad nuo 1957 metų buvo kuriamos Europos mokyklos vardu vadinamos institucijos bendrajam Europos Bendrijų darbuotojų vaikų švietimui, siekiant užtikrinti tinkamą Europos institucijų funkcionavimą;

manydamos, kad Europos Bendrijos trokšta užtikrinti šių vaikų švietimą ir šiuo tikslu prisideda prie Europos mokyklų biudžeto;

manydamos, kad Europos mokyklos struktūra yra *sui generis*; manydamos, kad ji yra bendradarbiavimo tarp valstybių narių ir bendradarbiavimo tarp valstybių narių ir Europos Bendrijų forma, visiškai įvertinant valstybių narių atsakomybę už mokymo turinį, jų švietimo sistemų organizaciją ir jų kultūrinę bei kalbinę įvairovę;

[manydamos, kad]

- 1957 metais priimtas Europos mokyklos statusas turėtų būti apibendrintas, atsižvelgiant į visus Susitariančiųjų Šalių priimtus atitinkamus tekstus;
- jis turi būti pritaikytas, atsižvelgiant į Europos Bendrijų plėtrą;

- reikėtų modifikuoti sprendimų priėmimo procedūrą mokyklų struktūriniuose padaliniuose [organuose];
- reikėtų atsižvelgti į mokyklų administravimo patirtį;
- reikėtų garantuoti mokymo personalo ir kitų asmenų, kuriems taikomas šis statutas, atitinkamą teisinę apsaugą nuo Valdytojų tarybos ir administracinės tarybos veikos; šiuo tikslu reikėtų įkurti griežtai ribotos jurisdikcijos Skundų tarybą;
- Skundų tarybos jurisdikcija nepažeis nacionalinių teismų jurisdikcijos civilinės ir baudžiamosios atsakomybės srityje“.

9 EMSK 1 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta:

„Šios mokyklos skirtos bendrai mokyti Europos Bendrijų darbuotojų vaik[ams]. <...>“

10 EMSK 6 straipsnyje nustatyta:

„Kiekviena mokykla turi juridinio asmens statusą, būtiną siekiant savo tikslų, kaip nurodyta 1 straipsnyje. <...> Ji gali būti teismo proceso šalimi. <...>

Kalbant apie teises ir pareigas, tai [pažymėtina, kad] kiekviena valstybė narė, atsižvelgdama į šios konvencijos konkrečias nuostatas, mokyklą laiko švietimo įstaiga, pavaldžią viešajai teisei [reglamentuojama viešosios teisės].“

11 EMSK 7 straipsnyje nustatyta:

„Visų mokyklų struktūriniai padaliniai yra šie [Bendri visoms mokykloms organai yra šie]:

- 1) Valdytojų taryba;
- 2) Generalinis sekretorius;
- 3) Inspektorių tarybos;
- 4) Skundų taryba.

Kiekvieną mokyklą administruoja Administracinė taryba, o mokyklai vadovauja direktorius.“

12 EMSK 8 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„<...> Valdytojų tarybą sudaro šie nariai:

- a) Europos Bendrijų kiekvienos valstybės narės ministerijų atstovas ar atstovai, įgalioti atstovauti tos valstybės narės Vyriausybei, atsižvelgiant į tai, kad kiekviena valstybė narė turi tik vieną balsą;
- b) Europos Bendrijų Komisijos narys;
- c) personalo komiteto paskirtas atstovas (iš mokymo personalo) <...>;

- d) tėvų asociacijų paskirtas mokinių tėvų atstovas. <...>“
- 13 EMSK 9 straipsnio 1 dalyje numatyta:
„Išskyrus tuos atvejus, kai ši konvencija reikalauja balsų vieningumo, Valdytojų tarybos sprendimai priimami dviejų trečdalių visų ją sudarančių narių balsų dauguma. <...>“
- 14 EMSK 10 straipsnyje nustatyta:
„Valdytojų taryba prižiūri šios konvencijos įgyvendinimą; šiuo tikslu jai suteikta būtina galia priimti sprendimus dėl švietimo, biudžeto ir administracinių klausimų. <...>
Valdytojų taryba nustato bendrąsias mokyklų taisykles.
<...>“
- 15 EMSK 11 straipsnyje nurodyta:
„Spręsdama švietimo klausimus, Valdytojų taryba nustato studijų pobūdį ir jų organizavimą. Atsižvelgdama į atitinkamos Inspektorių tarybos nuomonę, ji:
<...>
3) <...> Ji priima taisykles dėl mokinių perkėlimo į aukštesnę klasę arba priėmimo į vidurinę mokyklą <...>;
4) nustato egzaminų, kuriais siekiama darbo, atlikto mokykloje patvirtinimo, tvarką; ji priima egzaminų taisykles, paskiria egzaminų tarybas ir išduoda diplomus. Ji [parengia] egzaminų medžiag[ą] <...>“
- 16 EMSK 12 straipsnyje numatyta:
„Spręsdama administracinius klausimus, Valdytojų taryba:
<...>
2) skiria Generalinį sekretorių <...>;
<...>“
- 17 EMSK 14 straipsnyje nustatyta:
„Generalinis sekretorius atstovauja Valdytojų tarybai <...>. Jis atstovauja mokykloms teismo procesuose. Jis atskaitingas Valdytojų tarybai.“
- 18 EMSK 26 straipsnyje nustatyta:
„Europos Bendrijų Teisingumo Teismo išskirtinei [išimtinai] jurisdikcijai priklauso Valdytojų taryboje neišspręsti Susitariančiųjų Šalių ginčai dėl šios konvencijos interpretavimo ir taikymo.“

19 EMSK 27 straipsnyje nustatyta:

„1. Įsteigiama Skundų taryba.

2. Skundų tarybos išskirtinei [išimtinai] jurisdikcijai, pirmoje ir paskutinėje instancijoje išnaudojus visas administracinio poveikio priemones, priklauso bet koks ginčas dėl šios konvencijos taikymo asmenims, kuriems taikoma ši konvencija, išskyrus administraciją ir pagalbinį personalą, ir dėl bet kurio akto ar taisyklių, priimtų pagal šią konvenciją, teisėtumo, turintis neigiamos įtakos šiems asmenims, mokyklos Valdytojų tarybai ar administracinei tarybai naudojantis savo galiomis, nurodytomis šioje konvencijoje [akto, kuris pagrįstas šia konvencija arba ją taikant priimtomis taisyklėmis ir kuri mokyklos Valdytojų taryba ar Administracinė taryba, naudodamasi pagal šią konvenciją turimais įgaliojimais priėmė šių asmenų nenaudai, teisėtumo]. Kai tokie ginčiai yra finansinio pobūdžio, [S]kundų tarybos jurisdikcija yra neribojama.

Šių teisinių procesų sąlygos ir išsamios taisyklės, jei reikia, nustatomos mokymo personalo veiklos nuostatuose arba ne visą darbo dieną dirbančių mokytojų darbo sutartyje arba bendrosiose mokyklų taisyklėse.

3. Skundų tarybą sudaro neabejotinai nepriklausomi ir pripažinti teisės klausimais kompetentingi asmenys.

Skundų tarybos nariais gali tapti tik asmenys, įtraukti į Europos Bendrijų Teisingumo Teismo sudarytą sąrašą.

4. Valdytojų taryba vieningai priima [S]kundų tarybos statutą.

Skundų tarybos statutai nustato tarybos narių skaičių, jų paskyrimo Valdytojų tarybos sprendimu procedūrą, jų kadencijos trukmę ir <...> jiems taikomus finansinius susitarimus. Statute nurodomas tarybos veiklos būdas.

5. Skundų taryba priima darbo tvarkos taisykles, kurios apims tokias nuostatas, kokios yra būtinos statut[ui] taiky[ti].

Valdytojų taryba vieningai patvirtina tvarkos taisykles.

6. Skundų tarybos sprendimai yra privalomi šalims ir, jei kuri iš šalių jų neįgyvendina, valstybių narių atitinkamos institucijos pagal atitinkamus nacionalinius įstatymus realizuoja [vykdo] šiuos sprendimus.

7. Kiti ginčiai, kuriuose dalyvauja mokyklos, priklauso nacionalinei jurisdikcijai. Šis straipsnis nėra taikomas nacionalinių teismų jurisdikcijai civilinės ir baudžiamosios atsakomybės srityje.“

20 EMSK 31 straipsnio 4 dalyje nurodyta:

„Bet kuri Susitariančioji Šalis gali pareikalauti pakeisti šią konvenciją. Tuo tikslu ji apie savo reikalavimą praneša Liuksemburgo Vyriausybei. Liuksemburgo Vyriausybė imasi visų būtinų priemonių susitarti su Europos Bendrijų Tarybai pirmininkaujancia šalimi dėl tarpvyriausybinių konferencijos surengimo.“

Europos mokyklų bendrosios taisyklės

- 21 Pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms taikytinos redakcijos Europos mokyklų bendrųjų taisyklių Nr. 2014-03-D-14-fr-11 (toliau – 2014 m. EMBT) 61 straipsnio A skirsnio 1 dalyje numatyta, kad sprendimus dėl perkėlimo į vidurinio ugdymo pakopos aukštesnę klasę priima kompetentinga klasės taryba mokslo metų pabaigoje.
- 22 2014 m. EMBT 62 straipsnyje „Skundai dėl sprendimų palikti kartoti kursą“ nustatyta:

„1. Mokinių teisėti atstovai negali apskūsti klasės tarybų sprendimų, išskyrus atvejus, kai yra formos trūkumų arba paaiškėjus naujoms faktinėms aplinkybėms, jeigu, remdamasis mokyklos ir mokinio teisėtų atstovų pateiktais dokumentais, tai pripažįsta Generalinis sekretorius.

Formos trūkumai – tai bet koks teisės normos, susijusios su perkėlimo į aukštesnę klasę procedūra, pažeidimas, pavyzdžiui, jei jis nebūtų buvęs padarytas, klasės tarybos sprendimas būtų buvęs kitoks.

Tai, kad neteikiama pagalba, įtraukiant mokinių į pagalbos mokiniui programas, nėra formos trūkumas, nebent būtų įrodyta, kad mokinys ar jo teisėti atstovai paprašė tokios pagalbos ir kad mokykla neteisėtai atsisakė ją suteikti.

Praktinę egzaminų organizavimo tvarką nustato mokyklos ir ji negali būti laikoma formos trūkumu.

Naujomis faktinėmis aplinkybėmis reikia laikyti visas aplinkybes, kurios nebuvo žinomos klasės tarybai, nes vykstant jos svarstymams jos nebuvo žinomos niekam – mokytojams, tėvams, mokiniui – ir galėjo turėti įtakos klasės tarybos sprendimo turiniui. Faktinė aplinkybė, apie kurią tėvai žinojo, bet nepranešė klasės tarybai, negali būti laikoma nauja faktine aplinkybe, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.

Mokinių gebėjimų įvertinimas, rašinio ar darbo įvertinimas pažymiu mokslo metų eigoje ir 61. B-5 straipsnyje nurodytų ypatingų aplinkybių vertinimas priklauso tik klasės tarybos diskrecijai. Šie įvertinimai neskundžiami.

2. Terminas pateikti skundą Generaliniam sekretoriui yra septynios kalendorinės dienos nuo mokslo metų pabaigos. <...>

<...>

Generalinis sekretorius (arba, perdavus įgaliojimus, Generalinio sekretoriaus pavaduotojas) turi priimti sprendimą dėl tokio skundo iki rugpjūčio 31 d. Taikomi šių Taisyklių 66 ir 67 straipsniai. Jeigu skundas pripažįstamas priimtiniu ir pagrįstu, klasės taryba iš naujo priima sprendimą dėl atvejo.

Dėl naujo sprendimo taip pat galima paduoti administracinį skundą Generaliniam sekretoriui. <...>“ (neoficialus vertimas)

23 2014 m. EMBT 66 straipsnyje „Administraciniai skundai“ nustatyta:

„1. [62 straipsnyje] nurodyti sprendimai gali būti skundžiami administracine tvarka [šiam straipsnyje] numatytomis sąlygomis. <...>

<...>

5. Apie Generalinio sekretoriaus sprendimą dėl administracinio skundo pranešama pareiškėjui (-ams). <...>“

24 2014 m. EMBT 67 straipsnyje „Apeliacijos“ nustatyta:

„1. Dėl tiesioginių ar netiesioginių administracinių sprendimų, priimtų dėl pirmesniame straipsnyje nurodytų skundų, mokinių teisėti atstovai, su kuriais ginčijamas sprendimas yra tiesiogiai susijęs, gali paduoti apeliaciją [EMS konvencijos] 27 straipsnyje numatyta Skundų tarybai.

<...>

4. Bet kokia apeliacija Skundų tarybai turi būti paduota per dvi savaites nuo pranešimo apie skundžiamą sprendimą arba jo paskelbimo dienos, antraip apeliacija yra nepriimtina.

5. Šiame straipsnyje numatytos apeliacijos paduodamos ir nagrinėjamos Skundų tarybos darbo tvarkos taisyklėse numatytomis sąlygomis.

6. Skundų taryba turi priimti sprendimą per šešis mėnesius nuo apeliacijos gavimo dienos, nepažeisdama Europos mokyklų Skundų tarybos darbo tvarkos taisyklių 16, 34 ir 35 straipsnių, kuriuose numatyta galimybė pateikti prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones.“ (neoficialus vertimas)

25 Galimybė Skundų tarybai apskusti Generalinio sekretoriaus sprendimą, priimtą dėl skundo, pateikto dėl klasės tarybos sprendimo palikti kartoti kursą, buvo įtvirtinta 2005 m. vasario 2 d. įsigaliojusiose Europos mokyklų bendrosiose taisyklėse Nr. 2004-D-6010-fr-5 (toliau – 2005 m. EMBT). Anksčiau Europos mokyklų bendrosiose taisyklėse nebuvo numatyta tokios galimybės teikti skundą Skundų tarybai; mokinio atstovai galėjo pateikti tik administracinį skundą.

Italijos teisė

26 *Codice di procedura civile* (Civilinio proceso kodeksas) 41 straipsnyje nustatyta:

„Kol byla pirmojoje instancijoje dar neišnagrinėta iš esmės, bet kuri šalis gali prašyti [*Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas, Italija)] išspręsti jurisdikcijos klausimus. <...>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

27 2020 m. birželio 25 d. PD ir LC, kurių sūnus NG tuo metu buvo Varėzės Europos mokyklos vidurinio ugdymo pakopos penktos klasės mokinys, buvo pranešta apie kompetentingos klasės tarybos sprendimą NG neperkelti į aukštesnę klasę.

- 28 2020 m. liepos 20 d. PD ir LC kreipėsi į *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Lombardijos regiono administracinis teismas, Italija) dėl tokio sprendimo panaikinimo.
- 29 2020 m. rugsėjo 9 d. nutartimi tas teismas pripažino, kad turi jurisdikciją nagrinėti skundą, patenkino jam pateiktą prašymą taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kad NG būtų priimtas į aukštesnę klasę su tam tikromis sąlygomis, ir grąžino bylą nagrinėti iš esmės 2021 m. spalio 19 d. posėdyje.
- 30 2021 m. spalio 13 d. Varėzės Europos mokykla, remdamasi Civilinio proceso kodekso 41 straipsniu, pateikė *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis teismas, Italija) jungtinei kolegijai prašymą pirmiausia išspręsti teismo jurisdikcijos klausimą, kad būtų konstatuota, jog Italijos teismai neturi jurisdikcijos nagrinėti minėtą ginčą. Mokyklos teigimu, išimtinę jurisdikciją nagrinėti tokį ginčą pagal EMSK 27 straipsnio ir 2014 m. EMBT 67 straipsnio 1 dalies nuostatas turi Skundų taryba.
- 31 Vis dėlto PD, LC ir prokuratūra mano, kad Italijos teismai turi jurisdikciją nagrinėti šį ginčą, nes pagal EMSK 27 straipsnio 2 dalį išimtinė Skundų tarybos jurisdikcija apima tik asmeniui nenaudingus Valdytojų tarybos arba mokyklos Administracinės tarybos aktus. Šių pagrindinės bylos šalių teigimu, Skundų tarybos jurisdikcijos išplėtimas taip, kad ji apimtų klasės tarybos priimtus aktus, būtų EMSK pakeitimas, kuris gali būti padarytas tik šios konvencijos 31 straipsnio 4 dalyje numatyta tvarka.
- 32 Be to, PD ir LC laikosi nuomonės, kad 2014 m. EMBT 62 straipsnio 1 dalyje, 66 straipsnio 1 dalyje ir 67 straipsnio 1 dalyje mokinio teisėtiems atstovams numatyta tik galimybė apskųsti klasės tarybos sprendimą Generaliniam sekretoriui, o vėliau – pateikti apeliaciją Skundų tarybai. Taigi šie teisėti atstovai gali laisvai pasirinkti kitą teisių gynimo priemonę ir klasės tarybos sprendimą tiesiogiai ginčyti kompetentingame nacionaliniame teisme.
- 33 Paprašytas atsakyti į šį preliminarų klausimą dėl Italijos teismų jurisdikcijos *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas) pažymėjo, kad 1999 m. kovo 15 d. sprendime (IT:CASS:1999:138CIV) tokiomis pačiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė šio sprendimo 28 punkte nurodytoje byloje, jis tokiai jurisdikcijai pritarė. Tame sprendime *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas) pripažino, kad pagal EMSK 6 straipsnio antrą pastraipą ir EMBT 27 straipsnio 1, 2 ir 7 dalis Skundų tarybos išimtinė jurisdikcija apima asmeniui nenaudingus Valdytojų tarybos ar Europos mokyklos Administracinės tarybos aktus, bet ne tokios mokyklos klasės tarybos aktus.
- 34 Vis dėlto *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas) pažymėjo, kad, kai priėmė sprendimą šiuo klausimu, tuo metu galiojusiose Europos mokyklų bendrosiose taisyklėse buvo numatyta tik siaura, Europos mokyklų viduje taikoma teisė pateikti vien administracinį skundą dėl klasės tarybos sprendimų neperkelti mokinio į aukštesnę klasę ir dar nebuvo galimybės dėl tokių sprendimų kreiptis į Skundų tarybą.
- 35 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo manymu, tokio skundo galimybę įtvirtinus 2005 m. EMBT, o vėliau ją patvirtinus 2014 m. EMBT 67 straipsnyje, atsirado pagrindas pripažinti Skundų tarybos išimtinę jurisdikciją nagrinėti tokio pobūdžio ginčus.

- 36 Šio teismo teigimu, tokį sprendimą galima pagrįsti, pirma, 2015 m. kovo 11 d. Sprendimu *Oberto ir O’Leary* (C-464/13 ir C-465/13, EU:C:2015:163, toliau – Sprendimas *Oberto ir O’Leary*), kuriame Teisingumo Teismas, remdamasis Vienos konvencijos nuostatomis, jau pripažino, kad Skundų tarybai pagrįstai galėjo būti suteikta išimtinė jurisdikcija nagrinėti skundus dėl Europos mokyklos mokytojui nenaudingo jos direktoriaus akto.
- 37 Šiuo klausimu taip pat galėtų būti reikšminga 2020 m. birželio 18 d. *Europos Sąjungos Bendrojo Teismo nutartis JT / Europos mokyklų Generalinis sekretorius ir Europos mokyklų Skundų taryba* (T-42/20, EU:T:2020:278), taip pat įvairūs Varėzės Europos mokyklos pateikti dokumentai, visų pirma daug Skundų tarybos sprendimų bylose dėl klasės tarybų sprendimų neperkelti mokinio į aukštesnę klasę, kuriais ji formuoja savo nuoseklią praktiką nuo tada, kai 2005 m. EMBT jai suteikta jurisdikcija nagrinėti tokius ginčus.
- 38 Vis dėlto pažymėjęs, kad Sprendimas *Oberto ir O’Leary* susijęs su Europos mokyklos direktoriaus priimtu aktu dėl darbo santykių trukmės apribojimo, numatyto Europos mokyklos ir ne visą darbo dieną dirbančio mokytojo sudarytoje darbo sutartyje, ir kad Skundų tarybos jurisdikcija šiuo klausimu buvo nustatyta ne pagal Europos mokyklų bendrąsias taisykles, o pagal mokytojų, dirbančių ne visą darbo dieną, nuostatus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad bylos, kurioje priimtas Sprendimas *Oberto ir O’Leary*, faktinės aplinkybės taip skiriasi nuo jo nagrinėjamos bylos faktinių aplinkybių, kad jis negali daryti išvados, jog šiuo atveju EMSK 27 straipsnio 2 dalies aiškinimas yra toks akivaizdus, kad nekelia jokių pagrįstų abejonų.
- 39 Šiomis aplinkybėmis *Corte suprema di cassazione* (Kasacinis Teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokį prejudicinį klausimą:

„Ar [EMSK] 27 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos pirmą sakinį reikia aiškinti taip, kad jame nurodyta Skundų taryba turi išimtinę jurisdikciją, išnaudojus visas Europos mokyklų bendrosiose taisyklėse numatytas administracines teisių gynimo priemones, pirmąją ir galutinę instanciją nagrinėti ginčus, susijusius su klasės tarybos sprendimu dėl kurso kartojimo, priimtu dėl pagal vidurinio ugdymo pakopos programą besimokančio mokinio?“

Dėl prašymo taikyti pagreitintą procedūrą

- 40 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė, kad šiam jo prašymui būtų taikoma pagreitinta procedūra pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnį. Grįsdamas savo prašymą šis teismas nurodė, kad šios procedūros taikymas pateisinamas atsižvelgiant tiek į būtinybę kuo greičiau išaiškinti atitinkamo mokinio mokymosi situaciją, tiek į tai, kad visoms EMSK susitariančiosioms šalims svarbu, kad būtų patikslinta Skundų tarybos jurisdikcijos apimtis, kiek tai susiję su tokiais ginčais, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje.
- 41 Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo prašymu arba išimties tvarka savo iniciatyva Teisingumo Teismo pirmininkas, išklausęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, gali nuspręsti prašymą priimti prejudicinį sprendimą nagrinėti pagal pagreitintą procedūrą, jeigu dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų išnagrinėta greitai.
- 42 Primintina, kad tokia pagreitinta procedūra yra procesinė priemonė, taikytina ypatingos skubos atvejais (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, 37 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 43 Šiuo atveju 2022 m. liepos 21 d. Teisingumo Teismo pirmininkas nusprendė netenkinti šio sprendimo 40 punkte nurodyto prašymo.
- 44 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad vien teisės subjektų suinteresuotumas, nors ir teisėtas, kuo greičiau nustatyti iš Sąjungos teisės kylančių teisių apimtį negali įrodyti, kad egzistuoja išimtinė aplinkybė, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalį (2013 m. lapkričio 28 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutarties *Sähköalojen ammattiliitto*, C-396/13, EU:C:2013:811, 16 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 45 Šiuo atveju, konkrečiau kalbant apie atitinkamo mokinio situaciją, reikia pažymėti, kad iš nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateiktų teiginių matyti, jog 2020 m. rugsėjo 9 d. *Tribunale amministrativo regionale per la Lombardia* (Lombardijos regiono administracinis teismas) nurodė tam tikromis sąlygomis priimti šį mokinį į aukštesnę klasę 2020–2021 mokslo metais. Šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismui buvo pateiktas tik 2022 m. birželio 28 d., taigi Teisingumo Teismo atsakymas, kurio tikimasi, bet kuriuo atveju galėjo turėti kokių nors konkrečių pasekmių to mokinio mokymosi situacijai ne anksčiau kaip 2022–2023 mokslo metais. Tokiomis aplinkybėmis negalima daryti išvados, kad susidarė ypatingos skubos situacija, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 42 punkte nurodytą jurisprudenciją.
- 46 Be to, nors tariamas EMSK susitariančiųjų šalių interesas kuo greičiau išaiškinti šiame prašyme priimti prejudicinį sprendimą keliamą klausimą yra teisėtas, vis dėlto neatrodo, kad dėl jo galima tvirtinti, jog egzistuoja išimtinė aplinkybė, kaip ji suprantama pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalį.

Dėl prejudicinio klausimo

- 47 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas kelia klausimą, kuriuo iš esmės siekia išsiaiškinti, ar EMSK 27 straipsnio 2 dalį kartu su 2014 m. EMBT 61, 62, 66 ir 67 straipsniais reikia aiškinti taip, kad, išnaudojus visas šiose bendrosiose taisyklėse numatytas administracines teisių gynimo priemones, Skundų taryba turi išimtinę jurisdikciją pirmąja ir galutine instancija priimti sprendimą dėl visų ginčų, susijusių su Europos mokyklos klasės tarybos sprendimo neperkelti mokinio į vidurinio ugdymo pakopos aukštesnę klasę teisėtumu.

Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

- 48 Per teismo posėdį PD ir LC išreiškė abejonių dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos priimti prejudicinį sprendimą šioje byloje ir iš esmės teigė, kad pagal EMSK 26 straipsnį Teisingumo Teismas gali priimti sprendimą dėl šios konvencijos aiškinimo klausimų, tik jeigu į jį kreiptasi kilus šios Konvencijos susitariančiųjų šalių ginčui dėl jos aiškinimo arba taikymo, kurio nepavyko išspręsti Valdytojų taryboje.
- 49 Vis dėlto, kaip generalinis advokatas nurodė išvados 33 ir 34 punktuose, aplinkybė, kad buvo sukurtas toks specialus jurisdikcijos mechanizmas tam, kad Teisingumo Teisme būtų galima nagrinėti tokius EMSK susitariančiųjų šalių ginčus, negali turėti įtakos jurisdikcijos apimčiai, kurią šis teismas turi pagal pačias Sutartis ir naudojasi priimdamas sprendimą pagal SESV 267 straipsnio nuostatas dėl šių Sutarčių ir institucijų aktų išaiškinimo, kai toks klausimas,

kaip pagrindinėje byloje, kyla vienos iš valstybių narių teisme ir šis mano, jog sprendimas šiuo klausimu yra būtinas tam, kad jis galėtų priimti sprendimą savo byloje, tad prašo Teisingumo Teismo į šį klausimą atsakyti.

- 50 Be to, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad tarptautinė sutartis, kaip antai EMSK, kurią Europos Bendrijos sudarė remdamosi EB sutarties 235 straipsniu (vėliau – EB 308 straipsnis, dabar – SESV 352 straipsnis), šiuo tikslu įgaliotos sprendimais 94/557 ir 94/558, kiek tai susiję su Europos Sąjunga, yra Sąjungos institucijos priimtas aktas, kaip tai suprantama pagal SESV 267 straipsnio pirmos pastraipos b punktą. Taigi tokios sutarties nuostatos yra sudedamoji Sąjungos teisės sistemos dalis ir šioje teisės sistemoje Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti prejudicinį sprendimą dėl šios konvencijos ir ja remiantis priimtų aktų išaiškinimo (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 29–31 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją), tarp šių aktų, be kita ko, yra 2014 m. EMBT.
- 51 Taigi Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti prejudicinį sprendimą dėl šių konvencijos ir taisyklių išaiškinimo.

Dėl esmės

- 52 Pirmiausia reikia priminti, kad Europos mokyklų sistema yra *sui generis* sistema, kuria, sudarius tarptautinį susitarimą, įgyvendinamas valstybių narių bendradarbiavimas ir jų ir Sąjungos bendradarbiavimas (žr. Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 32 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 53 Be to, iš jurisprudencijos matyti, kad Europos mokykla yra tarptautinė organizacija, kuri, nepaisant funkcinių ryšių su Sąjunga, formaliai nei jai, nei jos valstybėms narėms nepriklauso (Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 54 Taigi, nors, kiek tai susiję su Sąjunga, ir, kaip priminta šio sprendimo 50 punkte, EMSK yra Sąjungos institucijos priimtas aktas, kaip jis suprantamas pagal SESV 267 straipsnio pirmos pastraipos b punktą, ji taip pat reglamentuojama tarptautinės teisės, o kiek tai susiję su jos aiškinimu, – tarptautinės sutarčių teisės (Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 55 Tarptautinė sutarčių teisė iš esmės buvo kodifikuota Vienos konvencijoje. Pagal tos konvencijos 1 straipsnį ji taikoma valstybių sutartims. Vis dėlto pagal tos konvencijos 3 straipsnio b punktą tai, kad ji netaikoma tarptautiniams susitarimams, sudarytiems valstybių ir kitų tarptautinės teisės subjektų, nekeičia Vienos konvencijoje įtvirtintų normų taikymo šiems susitarimams, jei šios normos jiems būtų taikomos pagal tarptautinę teisę ir be šios konvencijos (Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 35 punktas).
- 56 Vadinasi, Vienos konvencijoje įtvirtintos normos yra taikomos tokiam valstybių narių ir tarptautinės organizacijos sudarytam susitarimui, kaip EMSK, jei šios normos yra bendrosios tarptautinės paprotinės teisės išraiška. Todėl ši konvencija turi būti aiškinama vadovaujantis šiomis normomis, visų pirma pagal Vienos konvencijos 31 straipsnyje, kuriuo išreiškiama bendroji paprotinė tarptautinė teisė, įtvirtintas normas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 36 ir 37 punktus bei juose nurodytą jurisprudenciją).
- 57 Šiuo atveju reikia priminti, kad pagal EMSK 27 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą Skundų taryba turi išimtinę jurisdikciją, išnaudojus visas administracines teisių gynimo priemones, pirmąją ir galutinę instanciją nagrinėti bet kokį ginčą dėl šios konvencijos taikymo asmenims, kuriems ji

skirta, išskyrus administraciją ir pagalbinių personalą, ir dėl bet kurio akto, kuris pagrįstas šia konvencija arba ją taikant priimtomis taisyklėmis ir kurių Valdytojų taryba ar mokyklos Administracinė taryba, naudodamasi pagal šią konvenciją turimais įgaliojimais priėmė šių asmenų nenaudai, teisėtumo. EMSK 27 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje patikslinama, kad Skundų taryboje pradėtų procedūrų sąlygos ir taikymo tvarka kiekvienu konkrečiu atveju nustatomos mokymo personalo veiklos nuostatuose, ne visą darbo dieną dirbančių mokytojų darbo sutartyje arba Europos mokyklų bendrosiose taisyklėse.

- 58 Iš 2014 m. EMBT 61 straipsnio A skirsnio 1 dalies, 62 straipsnio 1 ir 2 dalių, 66 straipsnio 1 ir 5 dalių ir 67 straipsnio 1 dalies nuostatų matyti, kad kompetentingos Europos mokyklos klasės tarybos sprendimus dėl perkėlimo į vidurinio ugdymo pakopos aukštesnę klasę mokinių teisėti atstovai gali apskūsti administracine tvarka tik formos pažeidimo arba naujos faktinės aplinkybės atsiradimo atveju, kuriuos tokiais pripažino Generalinis sekretorius, ir kad, jeigu šis atmeta tokį skundą, šį sprendimą atmesti skundą galima apskūsti Skundų tarybai.
- 59 Dėl šių 2014 m. EMBT nuostatų taikymo srities pirmiausia reikia pažymėti, kad, priešingai, nei teigia PD ir LC, minėtos nuostatos negali būti aiškinamos taip, kad administracinis skundas, po kurio gali būti pateiktas jose numatytas skundas Skundų tarybai, egzistuoja kartu su kita teisių gynimo priemone, t. y. galimybe atitinkamo mokinio teisėtiems atstovams tiesiogiai kreiptis į nacionalinius teismus su skundu dėl klasės tarybos sprendimo neperkelti šio mokinio į vidurinio ugdymo pakopos aukštesnę klasę.
- 60 Iš tiesų pati 2014 m. EMBT 62 straipsnio 1 dalies formuluotė, pagal kurią atitinkami sprendimai „neskundžiami“, „išskyrus atvejus, kai dėl formos trūkumo ar naujos faktinės aplinkybės, kuriuos pripažįsta Generalinis sekretorius“, patvirtina, kad mokinio teisėti atstovai ginčyti tokį sprendimą gali vieninteliu būdu – pirmiausia Generaliniam sekretoriui pateikti taip numatytą administracinį skundą, ir šiame etape to sprendimo negalima tiesiogiai apskūsti teismui.
- 61 Be to, kaip matyti iš EMSK 27 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos ir 2014 m. EMBT 66 straipsnio 1 ir 5 dalių ir 67 straipsnio 1 dalies nuostatų, Generalinio sekretoriaus sprendimas, priimtas išnagrinėjus tokį administracinį skundą, gali būti skundžiamas tik Skundų tarybai, kuri tokiu atveju turi išimtinę jurisdikciją pirmąją ir galutinę instanciją nagrinėti, ar šis sprendimas ir klasės tarybos sprendimas neperkelti atitinkamo mokinio į aukštesnę klasę yra teisėti. Šiuo klausimu taip pat pažymėtina, kad EMSK 27 straipsnio 6 dalyje nurodyta, jog Skundų tarybos sprendimai šalims yra privalomi ir prireikus juos vykdo kompetentingos valstybių narių institucijos, o tai taip pat patvirtina, kad šios institucijos negali nepaisyti Skundų tarybai suteiktų išimtinių įgaliojimų.
- 62 Atsižvelgiant į šiuos pirminius patikslinimus ir į klausimą, ar EMSK 27 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa aiškintina taip, kad pagal ją nedraudžiama Skundų tarybai suteikti išimtinę kompetenciją pagal šio sprendimo 58 punkte minėtas 2014 m. EMBT nuostatas, pirmiausia reikia pažymėti, jog minėto 27 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje numatyta sąlyga, kad Skundų tarybai pateikti ginčai turi būti susiję su EMSK taikymu „asmenims, kuriems ji taikoma“, šiuo atveju yra įvykdyta.
- 63 Iš tiesų neabejotina, kad prie tokios asmenų kategorijos priskiriami Europos mokyklų mokiniai, kurie yra pagrindiniai pagal EMSK sukurtos švietimo sistemos ir struktūrų naudotojai. Šiuo klausimu šios konvencijos pirmoje konstatuojamojoje dalyje pabrėžiama, kad Europos mokyklos įsteigtos siekiant bendro Europos Bendrijų darbuotojų vaikų švietimo, kad Europos institucijos

tinkamai veiktų. Tie mokiniai aiškiai nurodyti ir daugelyje EMSK nuostatų, ir, be kita ko, šios konvencijos 11 straipsnio 3 punkte, pagal kurią Valdytojų taryba turi nustatyti mokinių perkėlimo į aukštesnę klasę arba priėmimo į vidurinę mokyklą taisykles.

- 64 Be to, kalbant apie sąlygą, kuri taip pat numatyta EMSK 27 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje, pagal kurią skundas turi būti pateiktas dėl asmens nenaudai priimto akto, kuris pagrįstas šia konvencija arba ją taikant priimtomis taisyklėmis, iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad sąvoka „asmens nenaudai priimtas aktas“ turi būti aiškinama plačiai ir suprantama kaip bet koks aktas, galintis tiesiogiai paveikti konkrečią teisinę padėtį (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 49 ir 53 punktus). Akivaizdu, kad taip yra tuo atveju, kai priimamas sprendimas neleisti mokiniui pereiti į aukštesnę klasę.
- 65 Neginčijama, kad sprendimus dėl perėjimo į vidurinio ugdymo pakopos aukštesnę klasę priima kompetentinga klasės taryba, remdamasi 2014 m. EMBT 61 straipsnio A skirsnio 1 dalimi, t. y. Valdytojų tarybos priimta nuostata, taikoma kartu su EMSK 10 straipsnio pirma ir antra pastraipomis ir 11 straipsnio 3 ir 4 punktais. Taigi klasės tarybos sprendimas neperkelti į aukštesnę klasę yra aktas, „grindžiamas [EMSK] arba jai įgyvendinti priimtomis taisyklėmis“, kaip tai suprantama pagal šios konvencijos 27 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą.
- 66 Galiausiai, kiek tai susiję su to paties 27 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta sąlyga, kad Skundų tarybai galima apskųsti tuos asmens nenaudai priimtus aktus, kuriuos dėl suinteresuotųjų asmenų priima „Valdytojų taryba arba mokyklos administracinė taryba“, Teisingumo Teismas, remdamasis Vienos konvencijos 31 straipsnyje įtvirtintomis aiškinimo normomis, Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 58 punkte jau nurodė, jog vien tai, kad direktoriaus aktai nėra aiškiai minimi toje nuostatoje, nepašalina jų iš jos taikymo srities.
- 67 Šiuo atveju reikia patikrinti, ar, panašiai kaip ir Teisingumo Teismo Sprendime *Oberto ir O’Leary* dėl Europos mokyklos direktoriaus priimtų sprendimų, galima daryti išvadą, kad Vienos konvencijos 31 straipsnio normos leidžia aiškinti EMSK 27 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą kaip nedraudžiančią pagal šio sprendimo 58 punkte nurodytas 2014 m. EMBT nuostatas Skundų tarybai priskirti išimtinę jurisdikciją nagrinėti sprendimus neperkelti Europos mokyklos mokinio į aukštesnę klasę, net jei šiuos sprendimus priėmė ne Valdytojų taryba ar šios mokyklos administracinė taryba, o klasės taryba.
- 68 Šiuo klausimu dėl Vienos konvencijos 31 straipsnio 1 dalies reikia priminti, kad pagal šią nuostatą sutartis turi būti aiškinama atsižvelgiant į joje vartojamų sąvokų įprastinę reikšmę sutarties kontekste ir į jos dalyką bei tikslą.
- 69 Kalbant apie EMSK 27 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos žodžių junginio „akto <...> priimt[o] Valdytojų tarybos ar [mokyklos] administracinės tarybos“ norminį kontekstą reikia, pirma, atsižvelgti į tai, kad pagal šios konvencijos 27 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą Skundų taryboje pradėtų teisinių procedūrų sąlygos ir taikymo tvarka, atsižvelgiant į atvejį, nustatomos Europos mokyklų bendrosiose taisyklėse (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 59 punktą). Šiuo atveju nuostatos, kuriomis jau išnaudojus numatytas administracinio skundo galimybes Skundų tarybai suteikiama išimtinė jurisdikcija nagrinėti skundus dėl klasės tarybos sprendimo neperkelti mokinio į aukštesnę klasę, ir nuostatos, kuriomis nustatoma šių skundų pateikimo tvarka, iš tiesų įtvirtintos šiose Bendrosiose taisyklėse, t. y. 2014 m. EMBT.

- 70 Antra, kaip jau pažymėta šio sprendimo 65 punkte, pačios nuostatos, suteikiančios klasės tarybai teisę priimti sprendimą dėl mokinių perkėlimo į aukštesnę klasę ir reglamentuojančios tokį perkėlimą, yra įtvirtintos 2014 m. EMBT, taigi Valdytojų taryba jas priėmė remdamasi įgaliojimais, kurie jai suteikti pagal EMSK 10 straipsnio pirmą ir antrą pastraipas ir 11 straipsnio 3 ir 4 punktus. Nors pagrindinėje byloje nagrinėjamo klasės tarybos akto Valdytojų taryba iš tiesų tiesiogiai nepriėmė, vis dėlto tą aktą klasės taryba priėmė remdamasi apibrėžtais įgaliojimais, kurie jai suteikti Valdytojų tarybos priimtu aktu.
- 71 Trečia, Skundų tarybos išimtinė jurisdikcija pagal 2014 m. EMBT 67 straipsnį pirmiausia susijusi su Generalinio sekretoriaus sprendimu dėl atitinkamo mokinio teisėtų atstovų pateikto skundo dėl klasės tarybos sprendimo neperkelti jo į aukštesnę klasę. Kaip matyti iš EMSK 7 straipsnio pirmos pastraipos 2 punkto, 12 straipsnio 2 punkto ir 14 straipsnio, Generalinis sekretorius yra Valdytojų tarybos paskirtas visoms Europos mokykloms bendras organas, įgaliotas atstovauti Valdytojų tarybai ir tai pačiai tarybai atskaitingas. Vadinasi, galiausiai šio Generalinio sekretoriaus aktai gali būti priskirti minėtai tarybai. Tai ypač pasakytina apie atvejus, kai Generalinis sekretorius juos priima, remdamasis šios tarybos įgaliojimais, pavyzdžiui, pagal 2014 m. EMBT 62 straipsnį.
- 72 Kalbant apie EMSK siekiamus tikslus, pažymėtina, kad, kaip matyti iš šios konvencijos pirmos konstatuojamosios dalies, Europos mokyklos buvo įsteigtos „bendrajam [Sąjungos] darbuotojų vaikų švietimui“, siekiant užtikrinti „tinkamą [Sąjungos] institucijų funkcionavimą“.
- 73 Kaip generalinis advokatas pažymėjo išvados 73 ir 75 punktuose, vienai specializuotai teisminei institucijai, integruotai į tarptautinę organizaciją, kurią sudaro Europos mokyklos, suteikta teisminė klasės tarybų aktų dėl šių mokyklų mokinių perkėlimo į aukštesnę klasę kontrolė gali prisidėti prie vienodo procedūrinio ir jurisprudencijos požiūrio ir tokio bendro ir to paties lygio švietimo tikslo siekimo vienodomis sąlygomis visose minėtose mokyklose.
- 74 Taigi iš to, kas išdėstyta šio sprendimo 69–73 punktuose, matyti, kad nors klasės tarybų aktai nėra aiškiai paminėti EMSK 27 straipsnio 2 dalies pirmoje pastraipoje, iš šios nuostatos norminio konteksto ir EMSK siekiamų tikslų galima daryti išvadą, kad Skundų tarybos jurisdikcijos išplėtimas šio sprendimo 58 punkte nurodytomis 2014 m. EMBT nuostatomis nepažeidžia šios EMSK nuostatos.
- 75 Dėl Vienos konvencijos 31 straipsnio 3 dalies a ir b punktų reikia priminti, kad iš jų matyti, jog aiškinant sutartį reikia atsižvelgti ne tik į kontekstą, bet ir į visus vėlesnius šalių sudarytus susitarimus dėl sutarties aiškinimo ar jos nuostatų taikymo ir į vėlesnę tos sutarties taikymo praktiką, kuri išreiškia šalių susitarimą dėl sutarties aiškinimo.
- 76 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra pabrėžęs, kad pagal tarptautinę teisę nėra nei uždrausta, nei neįprasta numatyti galimybę tarptautinio susitarimo šalims patikslinti šio susitarimo aiškinimą keičiantis jų bendrai valiai dėl to susitarimo taikymo srities. Tokius patikslinimus gali pateikti pačios susitariančiosios šalys arba susitariančiųjų šalių įsteigta institucija, kuriai jos suteikė įgaliojimus priimti joms privalomus sprendimus. Šie aiškinamieji aktai sukelia teisinių padarinių pagal Vienos konvencijos 31 straipsnio 3 dalies a punktą (šiuo klausimu žr. 2019 m. balandžio 30 d. nuomonės 1/17 (*ES ir Kanados IEP susitarimas*) EU:C:2019:341, 233 ir 234 punktus).

- 77 Be to, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad, siekiant nustatyti EMSK 27 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos pirmame sakinyje esančios frazės „Valdytojų tarybos arba mokyklos administracinės tarybos priimtas aktas“ taikymo sritį, pagal Vienos konvencijos 31 straipsnio 3 dalies b punktą reikia remtis bet kokia vėlesne šios konvencijos taikymo praktika (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 60 ir 62 punktus).
- 78 Šiuo atveju pirmiausia reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš EMSK 8 straipsnio 1 dalies, Valdytojų tarybą, be kita ko, sudaro „kiekvienos [Sąjungos] valstybės narės ministerijų [ministro lygio] atstovas ar atstovai, įgalioti atstovauti tos valstybės narės Vyriausybei“, ir Europos Komisijos narys.
- 79 Vadinas, 2014 m. EMBT nuostatas, būtent 62, 66 ir 67 straipsnius, kuriuose numatyta galimybė pateikti Generaliniam sekretoriui administracinį skundą dėl klasės tarybos sprendimų neperkelti mokinio į vidurinio ugdymo pakopos aukštesnę klasę ir Skundų tarybos išimtinė jurisdikcija nagrinėti skundą dėl Generalinio sekretoriaus sprendimo, priimto išnagrinėjus administracinį skundą, priėmė tinkamai įgalioti minėtų valstybių narių ir Sąjungos atstovai, kurie turėjo teisę jas priimti.
- 80 Antra, nors pagal EMSK 26 straipsnį Teisingumo Teismui suteikiama jurisdikcija spręsti susitariančiųjų šalių ginčus, susijusius su šios konvencijos aiškinimu ir taikymu, kurių nebuvo galima išspręsti Valdytojų taryboje, priėmus 2014 m. EMBT 62, 66 ir 67 straipsnius, o prieš tai – atitinkamas 2005 m. EMBT nuostatas, šios susitariančiosios šalys nesikreipė į Teisingumo Teismą, kad būtų užkirstas kelias tokiam priėmimui arba jis būtų ginčijamas. Taigi pats faktas, kad EMSK susitariančiosios šalys, susitikusios Valdytojų taryboje, priėmė šias 2014 m. EMBT nuostatas, rodo šių šalių sutarimą dėl EMSK nuostatų taikymo ir aiškinimo, priimant minėtas 2014 m. EMBT nuostatas.
- 81 Be to, minėtos susitariančiosios šalys taip pat neginčijo ir nekvestionavo, prireikus pagal EMSK 26 straipsnyje numatytą mechanizmą, sistemingo 2014 m. EMBT 62, 66 ir 67 straipsnių ir atitinkamų nuostatų, anksčiau įtvirtintų 2005 m. EMBT, taikymo, kai Generalinis sekretorius nagrinėjo administracinius skundus dėl klasės tarybų sprendimų neperkelti mokinio į vidurinio ugdymo pakopos aukštesnę klasę ir kai Skundų taryba nagrinėjo skundus dėl Generalinio sekretoriaus sprendimų ir sistemingai naudojosi jurisdikcija, kuri jai suteikta pagal 2014 m. EMBT 67 straipsnį.
- 82 Šiomis aplinkybėmis tai, kad Valdytojų taryba priėmė 2014 m. EMBT 62, 66 ir 67 straipsnius, o prieš tai – analogiškas 2005 m. EMBT reglamento nuostatas, ir tai, kad nuo to laiko Generalinis sekretorius ir Skundų taryba be pertraukos taikė šias nuostatas, o EMSK susitariančiosios šalys neginčijo šio priėmimo ir taikymo, patvirtina, kad tarp šių šalių egzistuoja vėlesnis susitarimas dėl šios konvencijos aiškinimo ir jos nuostatų taikymo pagal Vienos konvencijos 31 straipsnio 3 dalies a punktą ar bent jau praktika, patvirtinanti šalių susitarimą dėl tokio aiškinimo pagal šios konvencijos 31 straipsnio 3 dalies b punktą. Iš tiesų tai, kad EMSK susitariančiosios šalys neginčija tokio nepertraukiamo taikymo, turi būti laikoma tų šalių elgesiu, rodančiu jų tylų sutikimą su tokiu taikymu, taigi ir tokia praktika.
- 83 Toks susitarimas ir (arba) tokia praktika gali būti viršesni už EMSK 27 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos pirmo sakinio tekstą. Taigi ši nuostata turi būti aiškinama kaip nedraudžianti, kad Europos mokyklų klasės tarybų sprendimai neperkelti mokinio į aukštesnę klasę iš esmės būtų laikomi patenkančiais į minėtos nuostatos taikymo sritį (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 65–67 punktus).

- 84 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad pagal 2014 m. EMBT 67 straipsnio 1 dalį, išnaudojus visas šių taisyklių 62 straipsnio 1 dalyje numatytas administracines priemones, Skundų taryba turi išimtinę jurisdikciją pirmąją ir galutinę instanciją priimti sprendimus dėl visų ginčų, susijusių su Europos mokyklos klasės tarybos sprendimu neperkelti mokinio į vidurinio ugdymo pakopos aukštesnę klasę, ir kad tokia išimtinė jurisdikcija nepažeidžia EMSK 27 straipsnio 2 dalies.
- 85 Taip pat reikia pažymėti, kad, kitaip, nei teigė PD ir LC, toks atitinkamų EMSK ir 2014 m. EMBT nuostatų aiškinimas nepažeidžia suinteresuotųjų asmenų teisės į veiksmingą teisminę gynybą.
- 86 Šiuo klausimu iš šio sprendimo 52 ir 72 punktų matyti, kad Europos mokyklų sistema – tai tarptautiniu susitarimu sukurta *sui generis* sistema, atsiradusi dėl Sąjungos ir jos valstybių narių priimtų įsipareigojimų ir egzistuojanti dėl šių šalių siekio užtikrinti tinkamą Sąjungos institucijų veikimą. Nors Europos mokyklų sistema yra atskira nuo Sąjungos tarptautinė organizacija, funkcinio požiūriu ji labai glaudžiai susijusi su Sąjunga, kaip priminta šio sprendimo 53 punkte. Be to, sprendimų 94/557 ir 94/558 trečioje ir ketvirtoje konstatuojamosiose dalyse pabrėžiama, kad sudarydama EMSK Sąjunga visų pirma vadovavosi tuo, kad jos dalyvavimas įgyvendinant šią konvenciją, taip pat įgyvendinant konvencijoje ir pagal jos nuostatas būsimuose aktuose nustatytą kompetenciją, buvo būtinas Sąjungos tikslams pasiekti.
- 87 Kaip Komisija nurodė per posėdį, o generalinis advokatas pažymėjo išvados 97 punkte, Sąjungos steigimo sutartimis sukurta teisės sistema apima visas tarptautinės sutarčių teisės normas, kurios gali būti reikšmingos aiškinant EMSK, kaip matyti iš Vienos konvencijos 31 straipsnio 3 dalies c punkto. Pastarojoje nuostatoje, kuria kodifikuojama tarptautinė paprotinė teisė, numatyta, kad aiškinant sutartį atsižvelgiama ne tik į kontekstą, bet ir į šalių tarpusavio santykiams taikytinas atitinkamas tarptautinės teisės normas, tarp kurių, be kita ko, yra ir kitos taip aiškinamos sutarties susitariančiųjų šalių sudarytos sutartys (žr. TTT, su tam tikrais klausimais dėl savitarpio teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose susijusi byla (*Džibutis prieš Prancūziją*), 2008 m. birželio 4 d. Sprendimas, 2008 m. Rink. p. 219, 112–114 punktai). Šiuo atveju EMSK sudarė Sąjungos valstybės narės ir pati Sąjunga; pirmosios yra antrosios steigimo sutarčių šalys, o Sąjunga savo egzistavimą, teisinį subjektiškumą ir kompetenciją kildina iš šių sutarčių.
- 88 Šiuo klausimu taip pat reikia priminti, kad Sąjungos sudaryti tarptautiniai susitarimai turi būti visiškai suderinami su Sutartimis ir iš jų kylančiais konstituciniais principais, tarp kurių, be kita ko, yra Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija) įtvirtintos garantijos (šiuo klausimu žr. 2019 m. balandžio 30 d. nuomonės 1/17 (*ES ir Kanados IEP susitarimas*), EU:C:2019:341, 165 ir 167 punktus).
- 89 Kiek tai susiję su EMSK, iš šio sprendimo 86–88 punktuose išdėstytų argumentų matyti, kad aiškinant šią konvenciją turi būti vadovaujama ir bendraisiais Sąjungos teisės principais, šia konvencija įsteigtos institucijos turi į juos tinkamai atsižvelgti ir jų laikytis, kai naudojasi iš joje nustatytų normų kylančiais įgaliojimais ir priima aktus pagal jos nuostatas (šiuo klausimu žr. 2011 m. birželio 14 d. Sprendimo *Miles ir kt.*, C-196/09, EU:C:2011:388, 43 punktą ir Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 74 punktą).
- 90 Konkrečiau kalbant apie šioje byloje nagrinėjamą veiksmingos teisminės gynybos principą, pažymėtina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją šis principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kylantis iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų; jis yra įtvirtintas 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 ir 13 straipsniuose ir dabar patvirtintas Chartijos 47 straipsnyje (2021 m.

gegužės 18 d. Sprendimo *Asociația „Forumul Judecătorilor din România“ ir kt.*, C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 ir C-397/19, EU:C:2021:393, 190 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 91 Be to, iš EMSK ketvirtos konstatuojamosios dalies penktos įtraukos matyti, kad vienas iš jos tikslų yra užtikrinti tinkamą teisminę gynybą nuo Valdytojų tarybos ir administracinės tarybos aktų ir kad šiuo tikslu įsteigta Skundų taryba (žr. Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 48 punktą).
- 92 Šiuo klausimu dėl pačios Skundų tarybos Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad ji atitinka visus požymius, leidžiančius instituciją laikyti „teismu“ pagal SESV 267 straipsnį (t. y. ši institucija įsteigta pagal teisės aktus, ji nuolatinė, jos jurisdikcija yra privaloma, jos procesas grindžiamas rungimosi principu, ji taiko teisės aktus ir yra nepriklausoma), išskyrus vieną – reikalavimą, kad tai būtų vienos iš valstybių narių institucija (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Oberto ir O’Leary*, 72 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 93 Be to, dėl aplinkybės, kad Skundų taryba priima sprendimą pirmąja ir galutine instancija, reikia priminti, kad pagal Chartijos 47 straipsnį veiksmingos teisminės gynybos principu siekiama tik suteikti teisę kreiptis į teismą, o ne teisę į dviejų instancijų teismus (Sprendimo *Oberto ir O’Leary* 73 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 94 Galiausiai, kalbant apie Skundų tarybai suteiktos jurisdikcijos apimtį, kiek tai susiję su Europos mokyklos klasės tarybos sprendimais neperkelti mokinio į aukštesnę klasę, iš 2014 m. EMBT 62 straipsnio 1 dalies matyti, kad tokius klasės tarybos sprendimus mokinių teisėti atstovai gali apskųsti tik dėl formos trūkumų arba dėl naujos faktinės aplinkybės, kuriuos tokiais pripažįsta Generalinis sekretorius, remdamasis mokyklos ir mokinio teisėtų atstovų pateikta bylos medžiaga.
- 95 Šioje nuostatoje numatyta, kad „formos trūkumai“ – tai bet kuris teisės normos, susijusios su perkėlimo į aukštesnę klasę procedūra, pažeidimas, dėl kurio, jeigu jis nebūtų buvęs padarytas, klasės tarybos sprendimas būtų buvęs kitoks; patikslinama, kad praktinę egzaminų organizavimo tvarką nustato mokyklos ir ji negali būti laikoma formos trūkumu. „Naujomis faktinėmis aplinkybėmis“ reikia laikyti visas aplinkybes, kurios nebuvo žinomos klasės tarybai, nes vykstant jos svarstymams jos nebuvo žinomos niekam – mokytojams, tėvams, mokiniui – ir galėjo turėti įtakos klasės tarybos sprendimo turiniui; faktinė aplinkybė, apie kurią tėvai žinojo, bet nepranešė klasės tarybai, negali būti laikoma nauja faktine aplinkybe, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą.
- 96 Be to, 2014 m. RGEE 62 straipsnio 1 dalies paskutinėje pastraipoje nurodyta, kad mokinių gebėjimų įvertinimas, rašinio ar darbo įvertinimas pažymiu per mokslo metus priklauso tik klasės tarybos diskrecijai; šie įvertinimai neskundžiami.
- 97 Kaip matyti iš Varėzės Europos mokyklos pateiktų Skundų tarybos priimtų sprendimų, 2014 m. EMBT 62 straipsnio 1 dalies nuostatos, nors ir taikomos Generaliniam sekretoriui teikiamam administraciniam skundai, taip pat lemia šios tarybos jurisdikcijos apimtį tuo atveju, kai mokinio teisėti atstovai pateikia skundą dėl Generalinio sekretoriaus sprendimo atmesti gautą administracinį skundą.
- 98 Taigi teisių gynimo priemonė, net taip apribota siekiant išsaugoti pedagoginę diskreciją, kurią būtina turi turėti mokinį mokiusių mokytojų kolegija, kai svarsto ir sprendžia, ar kelti jį į aukštesnę klasę, nepažeidžia veiksmingos teisminės gynybos principo, su sąlyga, kad EMBT 62 straipsnio 1 dalyje minimas „teisės normos, susijusios su perkėlimo į aukštesnę klasę procedūra, pažeidimas“ plačiąja prasme suprantamas kaip bet kokios tiek griežtai procedūrinės,

tiesioginės normos, kuria būtina turi būti vadovojamasi klasės tarybos svarstymuose, nesilaikymas. Kaip matyti iš šio sprendimo 89 punkto, tarp tokių normų yra taikytini bendrieji Sąjungos teisės principai, kurių laikymąsi Skundų taryba turi užtikrinti, kai nagrinėja skundą dėl klasės tarybos sprendimo neperkelti mokinio į aukštesnę klasę.

- 99 Kiek tai susiję su šios Skundų tarybos vykdomos tokio klasės tarybos sprendimo motyvų kontrolės apimtimi, pagal veiksmingos teisminės gynybos principą, be kita ko, reikalaujama, kad, nepažeidžiant minėtos nuo klasės tarybai patikėtų svarstymo funkcijų neatsiejamoms didelės diskrecijos, vykdamas tokią kontrolę tikrinama bent jau tai, ar nebuvo piktnaudžiauta įgaliojimais ir ar nepadaryta teisės arba akivaizdžios vertinimo klaidos (šiuo klausimu žr. 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo Drausmės bylų kolegijos nepriklausomumas)*, C-585/18, C-624/18 ir C-625/18, EU:C:2019:982, 145 punktą ir 2021 m. balandžio 15 d. Sprendimo *FV/ Taryba*, C-875/19 P, EU:C:2021:283, 65 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 100 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pateiktą prejudicinį klausimą reikia atsakyti, kad EMSK 27 straipsnio 2 dalies ir 2014 m. EMBT 61, 62, 66 ir 67 straipsnių nuostatos kartu aiškintinos taip: Skundų taryba turi išimtinę jurisdikciją, išnaudojus visas šiose bendrosiose taisyklėse numatytas administracines teisių gynimo priemones, pirmąją ir galutinę instanciją priimti sprendimą dėl visų ginčų, susijusių su Europos mokyklos klasės tarybos sprendimo neperkelti mokinio į vidurinio ugdymo pakopos aukštesnę klasę teisėtumu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 101 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1994 m. birželio 21 d. Liuksemburge tarp valstybių narių ir Europos Bendrijų sudarytos Konvencijos, apibrėžiančios Europos mokyklų statutą, 27 straipsnio 2 dalies ir Europos mokyklų bendrųjų taisyklių (2014-03-D-14-fr-11 redakcija) 61, 62, 66 ir 67 straipsnių nuostatas kartu reikia aiškinti taip: Skundų taryba turi išimtinę jurisdikciją, išnaudojus visas šiose bendrosiose taisyklėse numatytas administracines teisių gynimo priemones, pirmąją ir galutinę instanciją priimti sprendimą dėl visų ginčų, susijusių su Europos mokyklos klasės tarybos sprendimo neperkelti mokinio į vidurinio ugdymo pakopos aukštesnę klasę teisėtumu.

Parašai.